

București, 29 martie 2022

Către: **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI**

Domnului Valer DORNEANU,

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Domnule Președinte,

În conformitate cu prevederile **art. 146 lit. a) din Constituția României**, republicată, **art. 136 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților**, precum și ale **art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale**, republicată, deputații și senatorii menționați în anexele atașate, formulăm prezenta

OBIECȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a **Legii pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PI-x nr. 132/2022)**,

pe care o considerăm **neconformă cu o serie de articole din Constituția României**, solicitând respectuos instanței de contencios constituțional **constatarea neconstituționalității** acestuia pentru motivele expuse în continuare.

CUPRINS

- I. SITUAȚIA DE FAPT;**
- II. TEMEIUL CONSTITUȚIONAL;**
- III. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE;**
- IV. CONCLUZII.**

I. SITUAȚIA DE FAPT;

Legea care face obiectul prezentei obiecții a fost inițiată în anul 2022, sub denumirea **„Proiect de Lege pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (Pl-x nr. 132/2022)“** de către 133 de deputați și senatori.

Legea votată face parte din categoria legilor ordinare.

Potrivit expunerii de motive, **scopul legii** vizează în esență să **„faciliteze realizarea cu celeritate a proiectelor investiționale aflate într-un stadiu avansat de executare, cu efectul dorit al creșterii capacității de producție“**, ca prim pas în **„intensificarea ritmului de realizare a investițiilor în sectorul energetic“**.

Proiectul de lege votat, Pl-x nr. 132/2022, pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice **încalcă flagrant art. 1 alin. (4) și (5), art. 11, art. 20, art. 34, art. 35, art. 47 și art. 135, art. 138 alin. (5) și art. 148 din Constituția României, republicată**.

De asemenea, proiectul de lege **nesocotește obligațiile și responsabilitățile României față de Uniunea Europeană, prin nerespectarea dispozițiilor cuprinse în art. 11, 191, 194 și 288 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene**, precum și în **Directivile nr. 60/2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, nr. 43/92 CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, nr. 60/2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații, nr. 147/2009 privind conservarea păsărilor sălbatice și în Directiva nr. 52/2014 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului**.

II. TEMEIUL CONSTITUȚIONAL;

Constituția României

Articolul 1 Statul român

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Articolul 11 Dreptul internațional și dreptul intern

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.

(3) În cazul în care un tratat la care România urmează să devină parte cuprinde dispoziții contrare Constituției, ratificarea lui poate avea loc numai după revizuirea Constituției.

Articolul 20 Tratatele internaționale privind drepturile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Articolul 34 Dreptul la ocrotirea sănătății

(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.

(3) Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.

Articolul 35 Dreptul la mediu sănătos

(1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic.

(2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.

(3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător.

Articolul 47 Nivelul de trai

(1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent.

(2) Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

Articolul 135 Economia

(1) Economia României este economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență.

(2) Statul trebuie să asigure:

- a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;
- b) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
- c) stimularea cercetării științifice și tehnologice naționale, a artei și protecția dreptului de autor;
- d) exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național;
- e) refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
- f) crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții;
- g) aplicarea politicilor de dezvoltare regională în concordanță cu obiectivele Uniunii Europene.

Articolul 148 Integrarea în Uniunea Europeană

(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

(3) Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).

(5) Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene.

III. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE;

III.A.1. ARGUMENTE DE NECONSTITUȚIONALITATE EXTRINSECĂ;

III.A.1. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, Legea pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul

ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (Pl-x nr. 132/2022) dedusă controlului de constituționalitate **contravine principiului constituțional al bicameralismului** Parlamentului României, conform art. 61 alin. (1), coroborat cu art. 75 din Constituția României, republicată.

Articolul 61 Rolul și structura

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

Articolul 75 Sesizarea camerelor

(1) Se supun spre dezbateri și adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, proiectele de legi și propunerile legislative pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale și a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate sau acorduri, precum și proiectele legilor organice prevăzute la articolul 31 alineatul (5), articolul 40 alineatul (3), articolul 55 alineatul (2), articolul 58 alineatul (3), articolul 73 alineatul (3) literele e), k), l), n), o), articolul 79 alineatul (2), articolul 102 alineatul (3), articolul 105 alineatul (2), articolul 117 alineatul (3), articolul 118 alineatele (2) și (3), articolul 120 alineatul (2), articolul 126 alineatele (4) și (5) și articolul 142 alineatul (5). Celelalte proiecte de legi sau propuneri legislative se supun dezbaterii și adoptării, ca primă Cameră sesizată, Senatului.

(2) Prima Cameră sesizată se pronunță în termen de 45 de zile. Pentru coduri și alte legi de complexitate deosebită termenul este de 60 de zile. În cazul depășirii acestor termene se consideră că proiectele de legi sau propunerile legislative au fost adoptate.

(3) După adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv.

(4) În cazul în care prima Cameră sesizată adoptă o prevedere care, potrivit alineatului (1), intră în competența sa decizională, prevederea este definitiv adoptată dacă și cea de-a doua Cameră este de acord. În caz contrar, numai pentru prevederea respectivă, legea se întoarce la prima Cameră sesizată, care va decide definitiv în procedură de urgență.

(5) Dispozițiile alineatului (4) referitoare la întoarcerea legii se aplică în mod corespunzător și în cazul în care Camera decizională adoptă o prevedere pentru care competența decizională aparține primei Camere.

Respectarea principiului bicameralismului Parlamentului României reprezintă o **condiție extrinsecă de constituționalitate a legilor**, care privește exclusiv modul de adoptare a acestor acte normative, spre deosebire de condițiile intrinseci, care se referă la conformitatea dispozițiilor conținute cu Legea fundamentală.

Principiul bicameralismului nu este enunțat în mod expres prin Constituție, însă rezultă **pe cale de interpretare a art. 61 alin. (1)**, care statuează că Parlamentul este

alcătuit din Camera Deputaților și Senat, **coroborat cu art. 75**, care stabilește ordinea sesizării celor două camere pentru dezbateră și adoptarea proiectelor de legi și propunerilor legislative, în funcție de categoriile din care fac parte.

Existența și obligativitatea respectării acestui principiu au fost recunoscute și analizate în repetate rânduri în jurisprudența Curții Constituționale, care a pronunțat atât decizii de admitere (ex. Decizia nr. 472/2008, Decizia nr. 1029/2008, Decizia nr. 710/2009, Decizia nr. 62/2017) cât și decizii de respingere (ex. Decizia nr. 413/2010, Decizia nr. 1533/2011, Decizia nr. 1/2012) a sesizărilor de neconstituționalitate a priori formulate în baza acestuia.

Spre exemplu, în Decizia nr. 710/2009, instanța de contencios constituțional a reținut următoarele: „Potrivit art. 61 din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este **bicamerală**, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. **Principiul bicameralismului**, astfel consacrat, se reflectă în procedura legislativă prin diviziunea de competențe prevăzută de art. 75 din Legea fundamentală, în cadrul căreia fiecare dintre cele două Camere este, în cazurile expres definite, primă Cameră sesizată sau Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român, **Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră.**

Art. 75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului, sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, **tocmai pentru a nu a exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării.**

Totodată, **alin. (4) și (5) ale art. 75 din Constituție prevăd modul de rezolvare a posibilelor „conflicte de competență” între prima Cameră sesizată și Camera decizională, dar nu există un text în Constituție care să permită Camerei decizionale să se îndepărteze de la „limitele sesizării” date de soluția adoptată de către prima Cameră sesizată.**

Așa cum s-a arătat deja, **diferențele majore de conținut juridic dintre forma proiectului de lege adoptat de Senat, ca primă Cameră sesizată, și a legii adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, sunt de natură să încalce principiul bicameralismului, în sensul că forma finală a legii, în redactarea adoptată de Camera decizională, se îndepărtează în mod substanțial de forma adoptată de Camera de reflecție, ceea ce echivalează practic cu excluderea acesteia din urmă**

de la procesul de legiferare. Or, legea trebuie să fie rezultanta manifestării de voință concordante a ambelor Camere ale Parlamentului.

*Este adevărat că în dezbaterile unei inițiative legislative, Camerele au un drept propriu de decizie asupra acesteia, dar **principiul bicameralismului nu poate fi respectat decât atât timp cât ambele Camere ale Parlamentului au dezbătut și s-au exprimat cu privire la același conținut și la aceeași formă ale inițiativei legislative.***

Tot pe cale jurisprudențială, **Curtea Constituțională a stabilit două criterii esențiale** pentru a se determina cazurile în care, prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor **deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului** și, pe de altă parte, existența unei **configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului**. **Întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ.**

Raportat la prezenta cauză, fără a nega dreptul Camerei decizionale de a adopta proiecte de lege în forme ușor diferite de cele adoptate sau respinse în Camera de reflecție, aspect esențial al sistemului bicameralismului imperfect la care legiuitorul constituțional a recurs prin revizuirea Legii fundamentale din anul 2003, **compararea celor două versiuni relevă nu doar faptul că, la Camera Deputaților, în calitate de cameră decizională, au fost adoptate o serie de amendamente care nu au fost puse și în discuția Senatului și care au condus la o configurație diferită semnificativ între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, ci chiar că au fost discutate 2 proiecte de lege total diferite din perspectiva conținutului!**

Astfel, în timp ce la Senat se discuta despre posibilitatea de modificare a limitelor ariilor naturale protejate pentru hidrocentrale, la Camera Deputaților au fost eliminate amendamentele, iar discuția s-a axat pe posibilitatea de a construi hidrocentrale în arii naturale protejate, eliminându-se Senatul din procesul legislativ. Soluția constituțională pentru această situație era expres precizată în Constituție, respectiv întoarcerea proiectului la Senat pentru discutarea amendamentelor aduse la Camera Deputaților, traseu constituțional care nu s-a întâmplat.

Astfel, forma adoptată la Senat se referă la art. 56¹ din O.U.G. 57/2007, legat de modificarea limitelor ariilor naturale, în timp ce forma de la Camera Deputaților se referă la activități permise în arii naturale protejate (aspecte reglementate, de altfel, în art. 22, art. 23, art. 28 și art. 29 din O.U.G. nr. 57/2007).

Amintim, în acest sens, **cele mai relevante modificări făcute la Camera Deputaților, din care reiese excluderea Senatului din procesul de legiferare:**

- în varianta finală a legii votate, a fost eliminată forma votată în Senat care stabilea posibilitatea modificării limitelor ariilor protejate și s-a trecut direct în lege la declararea expresă că obiectivele respective sunt în totalitate de interes public major și de siguranță și securitate națională, fără să se mai reglementeze o procedură specială de modificare a ariilor protejate.

Text votat de Senat:

„(8) Prin excepție de la prevederile alin. (1) și alin. (3), modificarea limitelor ariilor naturale protejate, este posibilă, prin scoaterea unor suprafețe din interiorul ariilor naturale protejate, dacă, pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului sau decrete de stat, obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, obiectivele fiind în curs de execuție sau demarate anterior acestei date, în temeiul legislației în vigoare. Noile limite ale ariilor naturale protejate vor fi trasate astfel încât perimetrul schemei de amenajare hidroenergetice, inclusiv al drumurilor de acces aferente amenajărilor hidroenergetice, stațiilor și liniilor de evacuare putere aferente acestora să fie în afara ariei naturale protejate. Suplimentar, între noile limite ale ariei naturale protejate și limitele amenajării hidroenergetice va fi păstrată o zonă minimă, tampon, de lățime 100 metri, pe toată lungimea de granițuire.

(9) Modalitatea de modificare a limitelor, prevăzută la alin. (8), se realizează, la cererea beneficiarului obiectivelor de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, prevăzute la alin. (8), prin act administrativ al conducătorului autorității publice centrale de protecție a mediului. Modificarea se avizează numai în situația în care, prin cheltuiala obiectivelor de investiții pentru amenajări prevăzute la alin. (8), se instituie regimul de arie naturală protejată pe o altă suprafață adiacentă ariei naturale protejate, situată oriunde pe granița acesteia. Suprafața minimă adusă în compensare va fi echivalentă cu suprafața scoasă de pe teritoriul ariei naturale protejate, majorată cu zona-tampon.

(10) Cererea de modificare a limitelor este însoțită de o copie a hotărârii Guvernului sau a decretelor de stat privind aprobarea obiectivelor de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, prevăzute la alin.(8), dovada deținerii terenurilor aduse în compensare, dovedită prin contracte de vânzare- cumpărare, schimb de terenuri, donație, concesiune sau alte înscrisuri care dovedesc posesia, sau acceptul scris al proprietarilor de terenuri pentru includerea terenului în aria naturală protejată. Toate documentele referitoare la limitele terenurilor, cele introduse sau scoase de pe teritoriul ariei naturale protejate, după caz, sunt însoțite de o documentație elaborată în sistemul de protecție STEREO 70 sau GIS.”

Text în varianta finală a legii, votate de Camera Deputaților:

„(8) Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data de 1 mai 2022, sunt considerate ca fiind proiecte de interes public major și de siguranță și securitate națională, în sensul prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, urmând a fi puse în funcțiune până la data de 31 decembrie 2025.

(9) Finalizarea obiectivelor de investiții prevăzute la alin. (8) care se suprapun cu arii naturale protejate este posibilă, cu condiția ca Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor să propună în compensare pentru suprafețele ocupate, o zonă echivalentă din punct de vedere al biodiversității cu zona ocupată de obiectiv, până la punerea acestuia în funcțiune, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2025.“

- În timp ce în varianta adoptată de Senat aplicabilitatea legii este pentru proiectele aprobate înainte de 2007 (înainte de momentul aderării la UE), în forma adoptată de Camera Deputaților – aplicabilitatea este pentru proiectele executate/realizate în procent de 60% până la 1 mai 2022. Or, **noțiunile de proiecte aprobate și respectiv proiecte realizate/executate în proporție de 60% sunt două lucruri total diferite**. În proiectele executate intră inclusiv lucrări autorizate ilegal (existând inclusiv decizii definitive ale instanțelor) după 2007 și lucrări chiar **fără autorizare (!)**, ceea ce duce la situația în care **încălcări ale legii sunt folosite ca justificare** pentru autorizarea altor lucrări și/sau excepții de la legislația de mediu.

Astfel, **compararea celor două versiuni relevă faptul că, la Camera Deputaților, în calitate de cameră decizională, amendamentele adoptate conțin nu doar deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate, ce duc la configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, ci legea adoptată de Camera Deputaților este o cu totul altă lege decât cea adoptată de către Senat.**

III.A.2. Legea pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PI-x nr. 132/2022) dedusă controlului de constituționalitate **contravine prevederilor art. 138 alin. (5) din Constituția României**, republicată, referitor la stabilirea sursei de finanțare.

Conform art. 138 alin.(5) din Constituție, *„Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.”*

Din examinarea conținutului său normativ, rezultă că legea are impact financiar, determinând o creștere a cheltuielilor bugetare, astfel, nu sunt respectate prevederile art. 138 alin. (5) din Constituție, referitoare la stabilirea sursei de finanțare.

Potrivit art. 30 alin. (1) lit. a) și alin. (2), raportat la art. 131 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 24/2000, orice propunere legislativă trebuie însoțită de expunerea de motive, instrument de prezentare și motivare care trebuie să cuprindă, între altele, o secțiune privind impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli de venituri.

De asemenea, conform art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 69/2010 a responsabilității fiscal-bugetare, „în cazul propunerilor de introducere a unor măsuri/politici/inițiative legislative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, inițiatorii au obligația să prezinte:

a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 care trebuie să cuprindă schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și următorii 4 ani, estimări privind eşalonarea creditelor bugetare a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea cheltuielilor, măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusului de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar.

În cazul prezentei legi, expunerea de motive nu conține nicio mențiune referitoare la impactul financiar al propunerii legislative, iar aceasta a fost adoptată în lipsa fișei financiare.

De asemenea, nici inițiatorii, nici Camerele Parlamentului nu au solicitat Guvernului, în temeiul art. 15 alin. (2) din Legea nr. 500/2002, întocmirea fișei financiare, singura solicitare adresată Guvernului fiind de a transmite - în conformitate cu art. 111 alin. (1) din Constituție - punctul de vedere privind susținerea sau respingerea propunerii legislative.

În jurisprudența sa (Decizia nr. 56 din 05.02.2020), Curtea Constituțională a statuat că „atâta vreme cât dispozițiile legale generează impact financiar asupra bugetului de stat, obligația solicitării fișei financiare incumbă tuturor inițiatorilor, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010”, că „pentru a respecta procedura constituțională de adoptare a unui act normativ care implică o cheltuială bugetară este suficient ca inițiatorii actului normativ să facă dovada că, în temeiul dispozițiilor legale anterior menționate, au solicitat Guvernului fișa financiară” că „fișa financiară prevăzută de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 nu trebuie confundată cu punctul de vedere emis de Guvern (...) ca urmare a solicitării formulate în temeiul art. 111 alin. (1) din Constituție, cele două documente generate de Guvern având un regim juridic și, implicit, finalități diferite”, și că „în lipsa unei fișe financiare reactualizate la momentul adoptării legii conform art. 15 alin. (3) din Legea nr. 500/2002 (...) și în lipsa unui dialog real între Guvern și Parlament (...), nu se poate trage decât concluzia că, la adoptarea legii s-a avut în vedere o sursă de finanțare incertă, generat de lipsa de caracter obiectiv: și efectiv, nefiind așadar reală, (...) astfel că au fost încălcate prevederile constituționale cuprinse în art. 138 alin. (5) referitoare la stabilirea sursei de finanțare”

III.B. ARGUMENTE DE NECONSTITUȚIONALITATE INTRINSECĂ:

III.B.1. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, Legea pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PI-x nr. 132/2022) dedusă controlului de constituționalitate **contravine prevederilor art. 1 alin. (5), art. 11, art. 34, art. 35, art. 47, art. 135 și art. 148 raportat la art. 20 din Constituția României**, republicată.

Noua formă a legii prevede modificări substanțiale care, odată intrate în vigoare, vor avea efecte devastatoare asupra conservării habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice, **incompatibile cu obligația pozitivă** a statului de a asigura protecția mediului.

Principiul acțiunii preventive este unul dintre principiile fundamentale, relevante pe plan constituțional prin intermediul art. 20 și art. 148 din Constituția României, al cărui conținut exprimă ideea că, cea mai adecvată și mai eficientă strategie de mediu constă în **prevenirea vătămărilor ecologice de orice natură, în locul reparării efectelor acestora**. În acest sens, necesitatea aplicării măsurilor de prevenție împotriva alterării calității componentelor mediului natural (printre care se numără și biodiversitatea reprezentată de fauna și flora sălbatică) are în vedere interesul asigurării protecției mediului atât în prezent, cât și pentru generațiile viitoare ceea ce înseamnă că mediul înconjurător trebuie să fie protejat **în primul rând prin intermediul măsurilor preventive**.

*Una din obligațiile pozitive concrete ale statului, pe lângă recunoașterea și reglementarea expresă a acestui drept la un mediu sănătos, este menționată în art. 35 alin. (2) din Constituția României și constă în **asigurarea cadrului legislativ pentru exercitarea acestui drept**. Or, crearea cadrului legislativ corespunzător protecției acestui drept nu este suficientă fără impunerea, promovarea și luarea de măsuri administrative, concrete și eficiente, care să treacă de simplele declarații¹.*

Dreptul la mediu sănătos este consacrat expres ca **drept fundamental**, fiind o decizie firească a legiuitorului constituant derivat, care a avut în vedere inclusiv tendințele europene și cerințele aderării la Uniunea europeană, dar și tendințele internaționale în această materie, unde **protecția mediului reprezintă una din prioritățile politicilor fundamentale ale Uniunii Europene, ale statelor membre și ale societății civile**.

Cu privire la textele constituționale încălcate de către prezenta lege de modificare, menționăm că **obligația statului de a garanta un drept la mediu sănătos este prevăzută expres în Titlul II, art. 34 și art. 35 din Constituția României, subzistă și e dublată în temeiul textului art. 135 al. (2) din Constituție**.

¹ Constituția României. Comentariu pe articole, Coordonatori I. Muraru, E.S. Tănăsescu, Editura C.H. Beck, 2008

Dintre principiile legislative ale acestui drept și ale protecției mediului, dezvoltate pe baza conținutului textului constituțional de către O.U.G nr. 195/2005, menționăm prevenirea riscurilor ecologice, **conservarea biodiversității și a ecosistemelor**, monitorizarea integrată a mediului.

Art. 1 alin. (1) din OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, prevede că „mediul reprezintă ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv unele valori materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului”.

Calitatea mediului înconjurător este afectată de impactul negativ al unor activități economice, al exploatării necorespunzătoare a unor resurse naturale, printre care enumerăm și posibilitatea discreționară de distrugere a ariilor protejate sub pretextul unor așa-zise lucrări de interes. Or, una din obligațiile statului este **conservarea habitatelor naturale, nu înlocuirea sistemelor de protecție cu sisteme permissive ce periclitează flora și fauna sălbatică**.

Textul constituțional statuează în mod explicit că dreptul recunoscut prin art. 35, oricărei persoane, se referă la un mediu înconjurător „sănătos și echilibrat ecologic” adică la un mediu înconjurător a cărui componentă reprezentată de biodiversitate este în mod necesar sănătoasă, adică neamenințată și aflată într-o stare de conservare favorabilă. Totodată, textul constituțional indică în mod imperativ **obligația pozitivă** a statului de a asigura cadrul legislativ care să permită exercitarea acestui drept, adică **obligația statului de a adopta o legislație care protejează mediul, ameliorează calitatea mediului, asigură sănătatea și echilibrarea ecologică a mediului** (în acest sens, a fost adoptat art. 3 lit. f) din OUG nr. 195/2005, care reglementează principiul conservării biodiversității și a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural și art. 5 din același act normativ care reglementează dreptul oricărei persoane la un mediu natural sănătos și echilibrat ecologic). Întrucât o protecție efectivă a mediului se poate face mai ales prevenind degradarea acestuia, dar și pentru că, prin obligația constituțională statuată de art. 35 din Constituție statul se angajează în mod implicit să protejeze mediul și pentru generațiile viitoare, fapt **posibil numai prin măsuri preventive** (norma criticată prin prezenta fiind contrară acestei obligații), rezultă că **în realizarea acestui deziderat constituțional, statul este obligat să protejeze mediul inclusiv sau, mai ales, potrivit principiului acțiunii preventive** (enunțat și la art. 3 din O.U.G. nr. 195/2005, dar și la art 191 din TFUE) **prin reglementări cu caracter preventiv**.

Pentru a fi fost realizată compatibilitatea cu obligația constituțională, modificarea ar fi trebuit să se bazeze pe studii științifice care să ia în calcul impactul lor pentru conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, studiile fiind cerute tocmai pentru asigurarea protecției, managementului și utilizării durabile a ariilor naturale.

Astfel, prin **declararea expresă că obiectivele respective sunt în totalitate de interes public major și de siguranță și securitate națională, fără să se mai**

reglementeze o procedură specială de modificare a ariilor protejate, statul își încalcă obligațiile constituționale astfel enumerate.

Recunoscând dreptul la un mediu sănătos ca protejat „*par ricochet*” de art. 8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, **Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit principiul potrivit căruia statele au în acest domeniu special, obligații pozitive de a lua măsuri în scopul protejării acestui drept și împotriva violărilor grave a protecției mediului.**

O lege care exonerează „poluatorul” de la obligativitatea întocmirii studiilor de impact și a studiilor de evaluare adecvată este profund neconstituțională, afectând dreptul fundamental la ocrotirea sănătății.

Deteriorarea corpurilor de apă, distrugerea ecosistemelor acvatice, precum și a habitatelor forestiere afectează inclusiv sănătatea umană. Finalitatea studiilor de impact asupra mediului o reprezintă și stabilirea soluțiilor pentru prevenirea sau limitarea impactului ecologic mai sus menționat, precum și identificarea autorităților responsabile în situația dezastrelor ecologice, pe principiul „poluatorul plătește”.

În condițiile în care legea ridică protecția garantată ariilor protejate pentru astfel de proiecte hidroenergetice, acordând, în schimb, „imunitate” proiectelor hidroenergetice prin simpla invocare a interesului public major, riscul creat pentru mediul înconjurător și sănătatea umană este unul major.

Proiectul de lege nu încalcă doar art. 34 din Constituție, ci și politicile actuale ale Uniunii Europene în materie de sănătate.

În analiza aprofundată „Legătura dintre pierderea biodiversității și răspândirea tot mai mare a bolilor zoonotice” întocmită de către Comisia pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară din Parlamentul European s-a reținut că „O opțiune de politică aflată în prezent în discuție se referă la o politică comercială durabilă a UE și la inițiativa Parlamentului European de a crea instrumente obligatorii din punct de vedere juridic pentru a asigura un comerț fără defrișări, ca o modalitate de a aborda impactul UE, în calitate de consumator de bunuri și materiale, asupra pădurilor din întreaga lume.”

Atunci când pierderea biodiversității ar trebui redusă prin crearea și extinderea rețelelor de zone protejate, ar trebui să se ia în considerare faptul că zonele protejate mai îndepărtate de centrele de populație umană sunt mai bune pentru prevenirea bolilor zoonotice.

În mod similar, ariile protejate mari și bine conectate între ele determină un risc mai mic de apariție a bolilor decât cele mai mici, dispersate în peisaje antropice. Riscul de răspândire ar putea fi redus dacă biodiversitatea este promovată în zonele îndepărtate de așezările umane sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura că animalele sălbatice trăiesc în zone suficient de mari, interconectate în mod corespunzător și cât mai departe posibil de așezările umane și de animale. Acest lucru este valabil, de exemplu, pentru animalele

sălbatică din regiunile temperate care încep să se dezvolte datorită îmbunătățirii ecosistemelor periurbane.

Există numeroase studii științifice care confirmă legătura între pierderea biodiversității și creșterea transmiterii bolilor infecțioase.

În ultimii ani, a apărut o imagine coerentă - pierderea diversității tinde să crească transmiterea agenților patogeni și incidența bolilor. Acest model apare în toate sistemele ecologice, variind în funcție de tipul de agent patogen, gazdă, ecosistem și mod de transmitere.

Ca exemplu, virusul West Nile este un virus transmis de țânțari pentru care mai multe specii de păsări acționează drept gazde. Trei studii recente au detectat corelații puternice între o diversitate scăzută a păsărilor și un risc uman crescut sau o incidență mai mare a encefalitei West Nile în Statele Unite. Comunitățile cu o diversitate aviară scăzută tind să fie dominate de specii care amplifică virusul, inducând o prevalență ridicată a infecției la țânțari și la oameni, în timp ce comunitățile cu o diversitate aviară ridicată conțin multe specii care sunt gazde mai puțin „competente”.

În cazul sindromului pulmonar cu hantavirus, o boală zoonotică transmisă direct, studiile corelaționale și experimentale au arătat că o diversitate mai scăzută a mamiferelor mici crește prevalența hantavirusurilor în gazdele lor, sporind astfel riscul pentru oameni. Diversitatea are un efect similar pentru bolile plantelor, pierderile de specii crescând transmiterea a doi agenți patogeni fungici de rugină care infectează iarba perenă de secară și alte specii de plante.

De asemenea, **proiectul de lege votat încalcă, fără putință de tăgadă, principiul 17 din Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea.**

Conform principiului 17: *„Evaluarea impactului asupra mediului, în calitate de instrument național, se realizează pentru activitățile propuse care pot avea un impact negativ semnificativ asupra mediului și care fac obiectul unei decizii a autorității naționale competente.”*

Formularea imperativă a Principiului 17 este în concordanță cu punctul de vedere conform căruia evaluarea impactului asupra mediului este acum impusă de dreptul internațional general.

În condițiile în care proiectul de lege votat exceptează toate proiectele hidroenergetice de la evaluarea impactului asupra mediului, adică transformă o excepție într-o regulă, acesta este în dezacord total cu art. 11 din Constituție, motiv pentru care **trebuie admisă obiecția de neconstituționalitate.**

Potrivit art. 2 alin. (1) din Acordul de la Paris: *„Prezentul acord, contribuind la punerea în aplicare a convenției, inclusiv a obiectivului său, are ca scop consolidarea răspunsului global la amenințarea reprezentată de schimbările climatice, în contextul dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei, inclusiv prin:*

(a)	menținerea creșterii temperaturii medii globale cu mult sub 2 °C peste nivelurile preindustriale și continuarea eforturilor de limitare a creșterii temperaturii la 1,5 °C peste nivelurile preindustriale, recunoscând că astfel s-ar reduce în mod semnificativ riscurile și efectele schimbărilor climatice;
(b)	creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice și de încurajare a rezistenței la schimbările climatice și a dezvoltării cu un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră , într-un mod care nu pune în pericol producția alimentară; și
(c)	întreprinderea măsurilor necesare pentru ca fluxurile financiare să corespundă unei evoluții către o dezvoltare cu un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră și rezistentă la schimbările climatice.

Au fost efectuate o serie de cercetări științifice care au demonstrat că hidrocentralele (rezervoarele), contrar mitului vehiculat, emit cantități imense de gaze cu efect de seră.

Un studiu publicat la sfârșitul anului 2016 în BioScience, revistă științifică lunară, peer-reviewed, care este editată de Oxford University Press, a stabilit că barajele și rezervoarele contribuie la încălzirea globală cu 25% mai mult decât se estimase anterior.

Autorii studiului, din universități și instituții din SUA, Canada, China, Brazilia și Olanda, au calculat că rezervoarele emit echivalentul unui gigaton - sau un miliard de tone - de dioxid de carbon în atmosferă în fiecare an.

Evident că prin „eliberarea” proiectelor hidroenergetice de orice restricții legislative în materie de mediu, România eșuează în a-și îndeplini obligațiile asumate prin Acordul de la Paris în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, încălcând și prevederile constituționale reglementate la art. 11.

Neconstituționalitatea legii votate derivă inclusiv din faptul că, în forma votată de Camera Deputaților, obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data de 1 mai 2022, **sunt considerate direct ca fiind proiecte de interes public major și de siguranță națională, încălcând flagrant prevederile art. 1 alin. (5), art. 35 alin. (1), art. 135 al. (2) lit. d) și e) și art. 148 raportat la art. 20 din Constituția României, republicată.** Or, interesul public major, respectiv importanța, relevanța pentru securitatea națională **trebuie demonstrate, în special în contextul în care art. 1 din O.U.G. nr. 57/2007 și Constituția România, prevăd expres faptul că protecția mediului este un interes public major** („Scopul prezentei ordonanțe de urgență îl constituie garantarea conservării și utilizării durabile a patrimoniului natural, obiectiv de interes public major și

componentă fundamentală a strategiei naționale pentru dezvoltare durabilă.” - art. 1 din O.U.G. nr. 57/2007).

III.B.2. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, Legea pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PI-x nr. 132/2022) dedusă controlului de constituționalitate **contravine principiului constituțional al neretroactivității legii, prevăzut la art. 15 din Constituția României**, republicată.

Articolul 15 Universalitatea

(1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

Așa cum se prevede și în Avizul nr. 1382/08.03.2022 al Consiliului Economic și Social, legea votată constituie practic o legalizare retroactivă a unor ilegalități: *„Parcul Național Defileul Jiului a fost înființat în 2005 prin hotărâre a Guvernului, în perioada când au început și lucrările la hidrocentrală, iar în 2007 a devenit și sit Natura 2000. Cu toate acestea, compania care operează hidrocentrala și-a văzut de treabă încălcând toate legile. Dacă propunerea legislativă ar fi adoptată, ar constitui practic o legalizare retroactivă a acestor ilegalități”.*

Analizând consecințele și contextul legii, legea votată este elaborată pentru a favoriza ilegalități.

Investițiile aduse în discuție au fost făcute cu încălcarea flagrantă a legilor de mediu, fapt dovedit în cazul hidrocentralei de pe Jiu chiar de instanțe, prin anularea autorizației de construire, întrucât nu exista o evaluare a impactului de mediu, aviz de mediu și multe altele, în condițiile în care România are deschisă o procedură infringement pentru hidrocentrale în arii protejate încă din 2015.

III.B.3. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, Legea pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PI-x nr. 132/2022) dedusă controlului de constituționalitate **contravine principiului constituțional al separației și echilibrului puterilor în stat, prevăzut la art. 1 al. (4) din Constituția României**, republicată.

„Dispozițiile art.1 alin. (4) din Constituția României prevăd că „Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale”. Statul de drept asigură

supremația Constituției, corelarea legilor și tuturor actelor normative cu aceasta, existența regimului de separație a puterilor publice, care trebuie să acționeze în limitele legii, și anume în limitele unei legi ce exprimă voința generală. De aceea, una dintre condițiile realizării acestor obiective fundamentale ale statului o constituie buna funcționare a autorităților publice, cu respectarea principiului separației și echilibrului puterilor în stat.” (Principiul separației și echilibrului puterilor în stat în jurisprudența Curții Constituționale a României, Daniel Marius MORAR Judecător, Mihaela Senia COSTINESCU, Magistrat-asistent șef).

În acest sens, existând deja decizii ale instanțelor conform cărora unele investiții au fost făcute cu încălcarea legii, așa cum am precizat mai sus, legiuitorul intervine încălcând principiul constituțional al separației și echilibrului puterilor în stat pentru legalizarea unor investiții, declarate deja ilegale de către instanțele de judecată.

A se vedea în acest sens, anexele alăturate prezentei sesizări:

- Hotărârea civilă nr. 1402/2020 în dosarul nr. 4315/2/2019, Curtea de Apel București;
- Hotărârea civilă nr. 5378/2017 în dosarul nr. 10058/3/2017, Curtea de Apel București.

III.B.4. Propunerea legislativă adoptată **nu se integrează organic în sistemul legislativ, nefiind corelată cu obligațiile asumate de România la momentul aderării la Uniunea Europeană.** Or, cu privire la acest proiect de act normativ, acesta în fapt dorește sustragerea de la condițiile impuse cu privire la regimul ariilor naturale ce trebuie protejate și conservarea habitatelor naturale și faunei sălbatice. Încălcarea art. 148 din Constituție referitor la integrarea în Uniunea Europeană:

Art. 148 alin. (2) din Constituție are următorul cuprins:

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

Prin modalitatea de reglementare adusă în discuție de proiectul de lege votat, **se încalcă principiile enunțate în Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene**, mai exact a dispozițiilor cuprinse în:

Articolul 11 (ex-articolul 6 TCE) din TFUE

„Cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, în special pentru promovarea dezvoltării durabile.”

Proiectul de lege adoptat ignoră cu desăvârșire necesitatea de protecție a mediului, precum și politicile adecvate pentru realizarea acestui deziderat, având în vedere că propune funcționarea amenajărilor hidroenergetice inclusiv în arii naturale protejate.

Măsura compensării adusă de proiectul de lege votat este lipsită de orice relevanță pentru interesul de protecție a mediului, dat fiind că **este imposibil să existe o zonă echivalentă din punct de vedere al biodiversității cu zona ocupată de obiectiv.** Fiecare zonă, cu atât mai mult în situația ariilor protejate, este caracterizată printr-o unicitate desăvârșită. Tocmai de aceea există arii protejate, întrucât acestea nu pot fi înlocuite cu nimic. Se pare că inițiatorii proiectului de lege au viziunea naturii ca fiind un simplu bun de consum, care se poate înlocui atunci când alte interese o cer.

Articolul 191 (ex-articolul 174 TCE) din TFUE

„(1) Politica Uniunii în domeniul mediului contribuie la următoarele obiective:

- conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului;*
- ocrotirea sănătății persoanelor;*
- utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale;*
- promovarea pe plan internațional a unor măsuri destinate să contracareze problemele de mediu la scară regională sau mondială și în special lupta împotriva schimbărilor climatice.“*

Astfel cum am evidențiat în cele ce preced, proiectul de lege adoptat **trece cu vederea domeniul vital pentru existența societății umane:** protecția mediului, asigurarea sănătății populației, precum și împiedicarea schimbărilor climatice, hidrocentralele producând cantități semnificative de gaze cu efect de seră.

Articolul 194 din TFUE

„(1) În contextul instituirii și al funcționării pieței interne și din perspectiva necesității de a conserva și îmbunătăți mediul, politica Uniunii în domeniul energiei urmărește, în spiritul solidarității între statele membre:

- (a) să asigure funcționarea pieței energiei;*
- (b) să asigure siguranța aprovizionării cu energie în Uniune,*
- (c) să promoveze eficiența energetică și economia de energie, precum și dezvoltarea de noi surse de energie și energii regenerabile; și*
- (d) să promoveze interconectarea rețelelor energetice.“*

Se observă că, în acord cu viziunea promovată de TFUE, domeniul energiei trebuie să țină cont de cerințele de conservare și îmbunătățire a mediului, iar nu să

le pericliteze prin măsurile la care recurg statele membre, cum este cazul prevederilor aduse de actul normativ criticat.

Articolul 288 (ex-articolul 249 TCE) din TFUE

„Pentru exercitarea competențelor Uniunii, instituțiile adoptă regulamente, directive, decizii, recomandări și avize.

Regulamentul are aplicabilitate generală. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru.

Directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinat cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele.

Decizia este obligatorie în toate elementele sale. În cazul în care se indică destinarii, decizia este obligatorie numai pentru aceștia.

Recomandările și avizele nu sunt obligatorii. „

Proiectul de lege adoptat, așa cum vom detalia în cele ce urmează, contrazice flagrant politicile uniunii in materie de energie si mediu.

Art. 1 din norma criticată prevede că:

„(8) Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data de 1 mai 2022, sunt considerate ca fiind proiecte de interes public major și de siguranță și securitate națională, în sensul prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, urmând a fi puse în funcțiune până la data de 31 decembrie 2025.

(9) Finalizarea obiectivelor de investiții prevăzute la alin. (8) care se suprapun cu arii naturale protejate este posibilă, cu condiția ca Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor să propună în compensare pentru suprafețele ocupate, o zonă echivalentă din punct de vedere al biodiversității cu zona ocupată de obiectiv, până la punerea acestuia în funcțiune, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2025.”

Din simpla lecturare a textelor de lege enunțate reiese că legiuitorul român nu înțelege semnificația de „arie protejată”, pentru că altfel nu ar aprecia cu atâta ușurință posibilitatea compensării pentru suprafețele ocupate.

Prin arie naturală supusă protecției se înțelege, potrivit prevederilor **Directivei Habitate**, un areal terestru sau acvatic care se distinge prin anumite caracteristici geografice, abiotice și biotice naturale sau seminaturale.

Proiectul de lege **încurajează fragmentarea ariilor naturale protejate, cu efect dezastruos asupra mediului și sănătății umane.**

Proiectele de hidrocentrale² trebuie să respecte cerințele legislației de mediu a UE, introdusă pentru a proteja și reface râurile și lacurile din Europa. Aceste prevederi legale sunt prevăzute în Directiva-cadru privind apa, în Directiva privind inundațiile, în Directiva „Păsări” și Directiva „Habitat”, precum și în directivele privind evaluarea de mediu:

1. Nerespectarea Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, transpusă în dreptul național prin Legea apelor nr. 107/1996, care are următoarele obiective:

- Conservarea corpurilor de apă de suprafață prin aplicarea tuturor măsurilor necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață;
- Atingerea unui potențial ecologic bun și unei stări chimice bune pentru toate apele de suprafață;
- Conservarea corpurilor de apă subterane prin aplicarea de măsuri necesare pentru a preveni sau a limita evacuarea poluanților în apele subterane și pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă subterane;
- Protejarea, îmbunătățirea și refacerea tuturor corpurilor de apă subterane și obținerea unei stări bune a apelor subterane prin asigurarea unui echilibru între captările și realimentarea pânzei freatice;
- Respectarea tuturor standardelor și obiectivelor în termen de 15 ani de la data intrării în vigoare a directivei, cu excepția cazului în care există dispoziții contrare în legislația comunitară pe baza căreia a fost stabilită fiecare zonă protejată.

Or, a permite construirea de hidrocentrale fără studii de impact asupra mediului, fără studii de evaluare adecvată, fără aviz Natura 2000, înseamnă a legifera contrar obiectivelor uniunii Europene și contrar obiectivelor asumate de țara noastră, ca membru al Uniunii Europene.

Interesul public major și de siguranță națională declarat la art. II și III din proiectul de lege votat nu justifică eludarea legislației unionale de mediu, acest fapt constituind o încălcare a principiului constituțional reglementat la art. 148 din **Constituție**.

Mai mult decât atât, **Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-346/14** a reținut că **interesul public major pe care îl reprezintă producerea de energie regenerabilă nu poate fi doar invocat, ci fiecare proiect trebuie să aibă la bază o analiză științifică detaliată și specifică, înainte de a se putea concluziona că sunt îndeplinite condițiile unei derogări de la interdicția deteriorării**.

Pe cale de consecință, **interesul public major nu poate fi invocat la modul abstract, ci trebuie dovedit, pentru fiecare proiect în parte.**

² https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/hydro_final_june_2018_en.pdf

În condițiile în care proiectul de lege prevede derogări în masă pentru proiectele de hidrocentrale, fără nicio analiză științifică pe fiecare proiect în parte, nu putem concluziona decât că modificarea este neconstituțională.

Este inadmisibil să fie eludate dispozițiile unionale de mediu care prevăd obligativitatea efectuării studiilor de impact asupra mediului și studiilor de evaluare adecvată.

În lipsa studiilor de impact, nu există soluții de prevenire sau limitare a prejudiciilor ecologice, situație absolut catastrofală, cu atât mai mult cu cât prejudiciile ecologice sunt ireversibile și transfrontaliere.

2. Nerespectarea Directivei nr. 43/92 CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, transpusă prin O.U.G. nr. 57/2007 (cea modificată prin norma criticată), care conține următoarele dispoziții:

“Articolul 1

În sensul prezentei directive:

(a) conservare înseamnă o serie de măsuri necesare pentru a menține sau a readuce un habitat natural și populațiile de faună și floră sălbatică la un stadiu corespunzător, în conformitate cu definițiile de la litera (e) și (i);

(b) habitate naturale înseamnă areale terestre sau acvatice care se disting prin anumite caracteristici geografice, abiotice și biotice naturale sau seminaturale;”

“Articolul 2

(1) Obiectul prezentei directive este să contribuie la menținerea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de pe teritoriul statelor membre în care se aplică tratatul.

(2) În temeiul prezentei directive, se adoptă măsuri de menținere sau readucere la un stadiu corespunzător de conservare a habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de importanță comunitară.”

Prin proiectul de lege votat **este trecută cu vederea conservarea habitatelor naturale, dat fiind că stipulează că hidrocentralele vor funcționa fără vreun aviz prealabil, nici măcar de la autoritatea de mediu.**

De asemenea, **așa-zisa compensare a ariilor naturale protejate este în dezacord vădit cu orice încercare de menținere a biodiversității și de conservare a speciilor de floră și faună sălbatică.**

Adoptarea și aplicarea dispozițiilor proiectului de lege ar afecta dezastruos și iremediabil habitatele naturale de importanță națională și comunitară, ceea ce **ar atrage inclusiv sancțiuni semnificative aplicate României de către organele Uniunii Europene.**

3. Nerespectarea Directivei nr. 60/2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații

Considerente:

“Inundațiile sunt fenomene naturale care nu pot fi prevenite. Cu toate acestea, unele activități umane (cum ar fi numărul tot mai mare de așezări umane și de bunuri economice aflate în zone inundabile, precum și reducerea capacității de retenție naturală a apei prin exploatarea terenurilor) și schimbările climatice contribuie la creșterea probabilității survenirii inundațiilor și a impactului negativ al acestora.”

„Articolul 1

Scopul prezentei directive îl constituie stabilirea unui cadru pentru evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații, cu scopul de a reduce consecințele negative pentru sănătatea umană, mediu, patrimoniul cultural și activitatea economică asociate cu inundațiile în cadrul Comunității.”

Activitatea umană asociată cu funcționarea amenajărilor hidroenergetice, în special cu defrișările efectuate în astfel de condiții, trebuie controlată și supusă avizării de către autoritățile competente. Ori, faptul că proiectul de lege permite funcționarea hidrocentrelor fără nicio verificare sau aprobare premergătoare **crește pericolul afectării mediului în mod mai mult sau mai puțin conștient, dar iremediabil, ceea ce din nou încalcă rigorile existente la nivelul Uniunii Europene.**

4. Nerespectarea Directivei nr. 147/2009 privind conservarea păsărilor sălbatice

Considerente:

“(6) Măsurile care trebuie luate se aplică diferiților factori care pot afecta efectivele de păsări, și anume consecințelor activităților umane, în special distrugerii și poluării habitatelor păsărilor, capturării și omorârii de către om și comerțului care rezultă din astfel de practici. Stringența acestor măsuri trebuie adaptată la situația diferitelor specii în cadrul politicii de conservare.

(7) Prin conservare se urmărește protecția și gestionarea pe termen lung a resurselor naturale ca parte integrantă a patrimoniului popoarelor europene. Prin conservare se pot controla resursele naturale, precum și utilizarea acestora pe baza măsurilor necesare pentru menținerea și adaptarea pe cât este posibil a echilibrelor naturale dintre specii.”

„Articolul 1

(1) Prezenta directivă se referă la conservarea tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul european al statelor membre în care este aplicabil

tratatul. Directiva reglementează protejarea, gestionarea și controlul asupra acestor specii și stabilește normele pentru exploatarea acestora.

(2) Prezenta directivă se aplică păsărilor, precum și ouălor, cuiburilor și habitatelor acestora.”

„Articolul 2

Statele membre iau măsurile necesare pentru a menține populația speciilor menționate la articolul 1 la un nivel care să îndeplinească condițiile ecologice, științifice și culturale, ținând seama în același timp de condițiile economice și de recreere sau pentru a adapta populația acestor specii la nivelul respectiv.”

Astfel cum rezultă din cuprinsul Directivei, România trebuie să le asigure speciilor de păsări sălbatice de pe teritoriul european un cadru prielnic pentru conservarea lor.

Ori, legiuitorul, prin lipsa de interes manifestată prin proiectul de lege, așa cum fost adoptat, față de habitatele naturale, precum și față de unicitatea ariilor protejate, **pune în pericol principiile pe care se întemeiază Directiva privind conservarea păsărilor sălbatice**. Întregi ecosisteme sunt amenințate prin prevederile tranșante și opuse cerințelor de protecție a mediului, care se regăsesc în legea criticată.

5. Nerespectarea Directivei nr. 52/2014 de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului

Considerente

“(7) În ultimii 10 ani, aspectele legate de mediu, cum sunt utilizarea eficientă și durabilă a resurselor, protejarea biodiversității, combaterea schimbărilor climatice și a riscurilor de accidente sau catastrofe au devenit mai importante la elaborarea politicilor. Acestea ar trebui, prin urmare, să constituie elemente importante în procesul de evaluare și în cel decizional.”

“(13) Schimbările climatice vor continua să provoace daune mediului și să afecteze dezvoltarea economică. În acest context, este adecvat să se evalueze impactul proiectelor asupra climei (de exemplu, emisiile de gaze cu efect de seră), precum și vulnerabilitatea lor la schimbările climatice.”

“(23) Pentru realizarea unei evaluări complete a efectelor directe și indirecte ale unui proiect asupra mediului, autoritatea competentă ar trebui să realizeze o analiză, examinând conținutul informațiilor furnizate de inițiatorul proiectului și obținute în urma consultărilor, și luând în considerare, de asemenea, orice alte informații suplimentare, după caz.”

Concluzia este că, prin intrarea în vigoare proiectului de lege, **se va ajunge la un regres considerabil al legislației naționale față de tendințele europene**, dat fiind că aspectele legate de mediu au fost nesocotite cu vehemență.

Nu doar biodiversitatea și conservarea speciilor de plante, păsări și animale au fost trecute cu vederea de către legiuitor la momentul elaborării proiectului de lege, ci și **nevoia de a contracara efectele schimbărilor climatice, având în vedere că hidrocentralele emană gaze cu efecte de seră**.

Ceea ce este mai grav în maniera de întocmire a proiectului de lege adoptat, este împiedicarea oricărei evaluări a impactului amenajărilor hidroenergetice asupra mediului. Practic, nu există nicio formă de control a funcționării acestora, fiind posibilă afectarea în proporții îngrijorătoare a mediului și a componentelor acestuia.

III.B.5. Propunerea legislativă este **nejustificată și nefundamentată sub aspect științific**, iar documentul de fundamentare (expunerea de motive) este atât formal, cât și substanțial neconform din perspectiva normelor de tehnică legislativă prevăzute în Legea nr. 24/2000, **aspect incompatibil cu principiul legalității statuat de art. 1 alin. (5) din Constituție**.

Așa cum se prevede și în Avizul nr. 1382/08.03.2022 al Consiliului Economic și Social, legea votată *aduce în discuție rezultatele comisiei parlamentare de anchetă care a analizat cauzele creșterii prețurilor la energie. Raportul acestei comisii nu a fost făcut public și, prin urmare, nu sunt cunoscute metodologiile folosite de comisie, precum și acuratețea datelor/dovezilor examinate. Se stipulează în propunere doar că o cauză semnificativă este aceea că nu s-au putut finaliza anumite proiecte hidrotehnice în arii protejate. Cu toate acestea, producția din hidrocentrale în 2021 a fost de 17251,5 milioane kWh, în creștere cu 11,3% față de anul precedent. În expunerea de motive (formală, de altfel, aceasta cuprinzând o pagină jumătate ce explică fapte care nu au legătură cu varianta legii votate la Camera Deputaților), există practic o eroare, voită sau nu, întrucât o creștere a capacității instalate mult sub 1%, determinată de finalizarea celor două hidrocentrale din Defileul Jiului și a celei de la Răstolița nu va influența prețul pentru consumator.*

Așadar, nu se justifică acest demers, expunerea de motive fiind practic inexistentă, aspectele prezentate nefiind nici pertinente și nici suficiente, raportat la varianta votată la Camera deputaților.

III.B.6 Propunerea legislativă **nu conține norme clare, necesare și suficiente**, iar soluțiile pe care le cuprinde **nu sunt fundamentate** nici din perspectiva interesului social și **nici din perspectiva insuficienței legislației actuale (din contră, legislația actuală care se vrea modificată conține soluții mult mai necesare, mai coerente și mai fundamentate decât această lege)** aspect iarăși incompatibil cu principiul legalității statuat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

Caracterul sumar al instrumentului de prezentare și motivare, precum și **lipsa de fundamentare temeinică** a actelor normative au fost sancționate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, în raport cu aceleași exigențe de claritate, predictibilitate a legii și securitate a raporturilor juridice impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, cu invocarea deopotrivă a normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

Astfel, prin Decizia nr. 710/2009 a Curții Constituționale a României, instanța de control constituțional a reținut că *„în expunerea de motive nu se regăsește motivarea asupra niciuneia dintre soluțiile preconizate, ceea ce **este contrar prevederilor constituționale** și legale mai sus indicate”* (ale art. 29-31 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative referitoare la motivarea proiectelor de acte normative, sub aspectul instrumentelor de prezentare și motivare, precum și al cuprinsului și redactării motivării și ale art. 1 alin. (5) din Constituție).

Tot astfel, prin Decizia nr. 682/2012, Curtea Constituțională a constatat că *„dispozițiile art. 6 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare, instituie obligația fundamentării actelor normative”*. Lipsa unei fundamentări temeinice a actului normativ în discuție determină, pentru motivele arătate, încălcarea prevederilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (5) potrivit căroră, *„în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”*, precum și ale art. 147 alin. (4) potrivit căroră *„deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii”* (pct. 2.21 și 2.22); *„față de obiectul inițiativei legislative, pronunțat tehnic, de strictă specialitate, Curtea constată că și în prezenta cauză motivarea formală, fără o temeinică fundamentare a legii criticate, afectează calitatea și predictibilitatea sa, cu consecința încălcării prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție”*.

Prin Decizia nr. 139/2019, Curtea Constituțională a statuat și că, fundamentarea temeinică a inițiativelor legislative reprezintă o exigență impusă de dispozițiile constituționale menționate, întrucât previne arbitrarul în activitatea de legiferare, asigurând că legile propuse și adoptate răspund unor nevoi sociale reale și dreptății sociale. Accesibilitatea și previzibilitatea legii sunt cerințe ale principiului securității raporturilor juridice, constituind garanții împotriva arbitrarului, iar rolul controlului de constituționalitate este de a asigura aceste garanții, opuse oricărei intervenții legislative arbitrare. Astfel fiind, Curtea reține că **lipsa motivării soluțiilor legislative este de natură să aducă atingere și dispozițiilor art. 1 alin. (3) din Constituție, care consacră statul de drept și principiul dreptății**.

Așadar, ambiguitatea redacțională a legii supuse controlului de constituționalitate este evidentă, de necontestat, ceea ce determină serioase îndoieli cu privire la efectele pe care legea le-ar putea produce (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 45). Astfel, prin modul deficitar de redactare, **legea contestată încalcă**

exigențele art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa referitoare la calitatea legii, cu consecința neconstituționalității legii în ansamblul său.

III.B.7. Efectul modificării legislative propuse asupra habitatelor naturale este **lipsit de predictibilitate**, astfel încât **propunerea votată încalcă principiul securității juridice** care decurge din **principiul legalității statuat de art. 1 alin. (5) din Constituție**;

Scopul declarat al O.U.G. nr. 57/2007 este stabilit la art. 1 ca fiind garantarea conservării și utilizării durabile a patrimoniului natural.

Cu toate acestea, în mod radical opus, proiectul de lege impune prin adăugarea alineatului (8) la art. 56¹ din O.U.G. nr. 57/2007 ca investițiile în amenajări hidroenergetice să fie puse în funcțiune **fără nicio verificare prealabilă de către autoritățile competente și fără nicio condiționare suplimentară față de procentul de realizare mai mare de 60%, condiționare care nu are nicio relevanță raportat la conservarea patrimoniului natural.**

Rezultă astfel că proiectul de lege excede viziunii temeinice a legiuitorului, care prin art. 56¹ din O.U.G. nr. 57/2007 stabilește la alin. (3) (prevedere care este păstrată în proiectul de lege) că, modificarea limitelor ariilor naturale protejate se poate face **strict în baza unui studiu științific, cu avizul consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului**. În alineatele (4)-(7) ale art. 56¹ din O.U.G. nr. 57/2007, sunt prevăzute diferite situații în care se solicită modificarea limitelor ariilor naturale protejate, însă toate reclamă îndeplinirea unor condiții constând în obținerea diverselor aprobări/avize de la autoritățile competente.

În aceste condiții, este evident că **proiectul de lege încalcă principiul securității juridice**, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, care stabilește că: „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie“. Concret, principiul securității juridice are drept componentă previzibilitatea legii.

„Cu privire la principiul securității juridice, instituit, implicit, de art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea a statuat că acesta exprimă, în esență, faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă să o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă“ (Deciziile nr. 51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2012, sau nr. 240 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 12 iunie 2020, paragraful 105). „Securitatea juridică a persoanei se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și a libertăților fundamentale“ (deciziile nr. 454 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 836 din 1 octombrie 2018,

paragraful 68, și nr. 187 din 17 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 478 din 7 mai 2021, paragraful 65)³.

De asemenea, **introducerea alin. (9) la art. 56¹ este susceptibilă de a crea confuzii în practică, în sensul că va fi foarte dificil de stabilit ce se va întâmpla în situația în care obiectul este finalizat, dar propunerea de compensare nu s-a realizat, cine va răspunde pentru această situație și care este sancțiunea juridică în acest caz.**

În plus, cu privire la sintagma „(8) *Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu **procent de realizare mai mare de 60%, la data de 1 mai 2022***”, legea votată nu definește ce înseamnă „*proiecte cu procent de realizare mai mare de 60%*”, noțiunea fiind extrem de subiectivă și nepredictibilă, nefiind precizat cum se evaluează și de către cine.

De altfel, soluția găsită în legea votată, respectiv **declararea expresă că obiectivele respective sunt în totalitate de interes public major și de siguranță și securitatea națională, fără să se mai reglementeze o procedură specială de modificare a ariilor protejate, nu poate fi asimilată unei norme preventive și previzibile de protejarea a ariilor naturale și de conservare a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.**

Or, **principiul prevenției în protecția mediului este incompatibil cu impredictibilitatea după cum principiul constituțional al asigurării unui mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic și principiul constituțional al obligației de a ameliora și proteja mediul înconjurător sunt incompatibile cu norme legale care instituie premisele degradării zonelor protejate prin crearea premiselor unei exploatare nelimitate, teoretic până la distrugere acestora.**

În condițiile în care modificarea limitelor ariilor protejate se subsumează unor cerințe bine definite de către legiuitor, iar amenajările hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60% pot fi puse în funcțiune la discreție, **concluzia este că proiectul de lege votat nu respectă securitatea juridică, legiuitorul urmărind strict punerea în funcțiune a amenajărilor hidroenergetice, fără a ține cont de cadrul de reglementare deja consacrat de OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.**

Opțiunea legiuitorului de a insera aceste dispoziții privind amenajările hidroenergetice într-o ordonanță referitoare la ariile protejate, fără a manifesta

³ Curtea Constituțională a României, decizia nr. 688 din 21.10.2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 alin. (2) din anexa nr. 1 la Legea nr. 573/2004 privind Semnul onorific În Serviciul Patriei pentru ofițeri, funcționari publici cu statut special, cu grade profesionale echivalente cu gradele de ofițeri, și preoți militari, paragraful 18.

niciun interes față de previzibilitatea normelor, este complet ilară și totodată dezastruoasă pentru dreptul cetățenilor de a beneficia de stabilitatea legislației.

Un argument suplimentar în acest sens, legea votată este de natură să genereze **confuzii în practică** din perspectiva termenelor prevăzute. În timp ce în alin. (8) se vorbește **de proiecte realizate până la 1 mai 2022** („(8) Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, **la data de 1 mai 2022**, sunt considerate ca fiind proiecte de interes public major și de siguranță și securitate națională, în sensul prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, urmând a fi puse în funcțiune până la data de 31 decembrie 2025”), în Art. II și Art. III se vorbește de data intrării în vigoare a prezentei legii („Art. II. Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, **la data intrării în vigoare a prezentei legi** sunt considerate situații excepționale în sensul prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului”; „Art. III. Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60% la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt considerate proiecte de importanță/securitate națională în sensul prevederilor Legii nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările și completările ulterioare”). Confuzia derivă tocmai din faptul că termenul la care legea urmează să intre în vigoare este diferit și **poate să varieze în funcție de eventuale incidente legislative**, precum analiza sesizării la CCR, eventuale retrimiteri în Parlament etc.

III.B.8. Procedura de urgență pentru Legea pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PI-x nr. 132/2022) **nu se justifică ținând cont că termenul final prevăzut în actul normativ este 31.12.2025.**

III.B.9. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, Legea pentru modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PI-x nr. 132/2022) dedusă controlului de constituționalitate **contravine prevederilor art. 47 din Constituția României**, republicată, referitor la nivelul de trai.

Încălcarea Directivei Habitate și a Directivei-cadru Apă duce la scăderea biodiversității iar acest lucru are inclusiv consecințe asupra agriculturii și economiei, consecințe care pot fi atât de grave încât statul nu mai poate asigura cetățenilor un nivel de trai decent.

Proiectul de lege, prin prevederile pe care le cuprinde, **încalcă Directiva nr. 43/92 CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră**

sălbatică, care a fost transpusă în dreptul intern tocmai prin OUG nr. 57/2007, a cărei modificare o propune legea votată.

Costurile încălcării Directivei habitate nu sunt pur ecologice, ci se extind la cele economice, medicale și agricole și au totodată implicații morale și estetice profunde.

Motivele pentru conservarea naturii și a biodiversității sunt, în esență, de trei feluri.

În primul rând, biodiversitatea oferă o sursă reală și potențială de resurse biologice (inclusiv alimente, medicamente și alte valori materiale care susțin pescuitul, condițiile de sol, și parcurile).

În al doilea rând, biodiversitatea contribuie la menținerea biosferei într-o stare care să susțină viața umană și alte forme de viață.

În al treilea rând, biodiversitatea merită să fie menținută din motive neștiințifice, de ordin etic și estetic.

Există trei domenii principale în care astfel de proiecte pot avea un impact semnificativ asupra mediului:

- Impactul asupra utilizării terenurilor;
- Impactul asupra vieții sălbatice;
- Impactul asupra emisiilor.

Deși se presupune, în general, că instalațiile hidroelectrice emit gaze cu efect de seră la fel ca și cele eoliene, există tot mai multe dovezi⁴ că emisiile pot fi considerabil mai mari, unele la fel de mari ca și cele de combustibili fosili. Cu toate acestea, analizele privind impactul climatic al centralelor hidroelectrice au fost simpliste. Astfel de analize nu au luat în considerare impactul acumulării de gaze în atmosferă în timp.

Potrivit unui amplu studiu⁵ realizat de Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite în 2019, **scăderea biodiversității reprezintă un grav pericol la adresa securității alimentare. Chiar și acțiunile unui stat pot determina în mod semnificativ scăderea biodiversității și astfel pot periclita securitatea alimentară.** În plus, nu doar biodiversitatea la nivel global este importantă, ci și biodiversitatea regională și cea locală. Astfel, **scăderea biodiversității forestiere poate duce la răspândirea mult mai ușoară a incendiilor, și acest lucru afectează și terenurile agricole, prin afectarea regimului precipitațiilor**⁶. În plus, biodiversitatea forestieră este importantă și pentru păstrarea în

⁴ <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acs.est.9b05083>

Bridget R. Deemer, John A. Harrison, Siyue Li, Jake J. Beaulieu, Tonya DelSontro, Nathan Barros, José F. Bezerra-Neto, Stephen M. Powers, Marco A. dos Santos, J. Arie Vonk, Greenhouse Gas Emissions from Reservoir Water Surfaces: A New Global Synthesis, BioScience, Volume 66, Issue 11, 1 November 2016, Pages 949–964, <https://doi.org/10.1093/biosci/biw117>

⁵ The state of the world's biodiversity for food and agriculture, 2019, <https://www.fao.org/3/CA3129EN/CA3129EN.pdf>

⁶ Vivienne Halleux, Incendiile Forestiere, Briefing al Parlamentului European, 2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/659353/EPRS_BRI\(2020\)659353_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/659353/EPRS_BRI(2020)659353_EN.pdf)

condiții optime a apelor subterane, în primul rând prin alimentarea pânzei freatice, ceea ce are efecte asupra terenurilor agricole aflate la distanță. În plus, toate zonele împădurite, chiar și cele din agrosilvicultură, au un rol decisiv în stoparea eroziunii solului și reducerea poluanților din sol⁷.

Distrugerea completă a unor habitate forestiere are efecte devastatoare asupra agriculturii în special în zona sudică a României.

Astfel, conform unui raport special al Curții de Conturi Europene⁸ distrugerea habitatelor forestiere este un important factor de deșertificare, în zona sudică a Dobrogei riscul de deșertificare fiind deosebit de grav, iar în zona Deltei Dunării fiind ridicat. Conform raportului, aproximativ 30% din suprafața totală a României este expusă la deșertificare, cea mai mare parte a suprafețelor expuse aflându-se în Dobrogea, Moldova, partea de sud a Câmpiei Române și Câmpia de Vest. Întrucât terenurile agricole din aceste zone sunt cele mai fertile din întreaga țară, **pierderea lor prin deșertificare periclitează securitatea alimentară în România**. Raportul arată și că solurile României au un nivel scăzut de carbon organic, acest lucru fiind corelat cu un risc crescut de deșertificare. Întrucât pădurile și pajiștile sunt, conform raportului, o veritabilă fântână de carbon, păstrarea lor intactă este necesară pentru a nu spori pericolul deșertificării și a periclita astfel securitatea alimentară.

VIII. CONCLUZII.

Prin modificările propuse, **pot fi provocate dezechilibre semnificative care pun în primejdie dreptul la un mediu sănătos**, dezechilibre care se regăsesc direct în diminuarea ariilor naturale protejate, statul permițând scoaterea din regimul acesta până la distrugerea definitivă a florei și a faunei sălbatice, ambele reprezentând o componentă esențială a mediului natural, sub aspectul biodiversității.

În lipsa unor garanții și măsuri pentru garantarea protecției regimului ariilor naturale protejate, a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, legea votată este contrară obligației pozitive a statului de a asigura protecția mediului.

În concluzie, **legea nu face, de fapt, decât să înlocuiască o normă care asigura protecția mediului și garanta dreptul la un mediu sănătos, asigura predictibilitatea, fiind fundamentată științific, cu o normă incapabilă să mai garanteze dreptul la un mediu sănătos, deci cu o normă care contravine flagrant Constituției României și principiilor în domeniul protecției, conservării și utilizării durabile a biodiversității (reprezentate de flora și fauna sălbatică).**

⁷ Pavlidis, G., Tsihrintzis, V.A. Environmental Benefits and Control of Pollution to Surface Water and Groundwater by Agroforestry Systems: a Review. Water Resour Manage 32, 1–29 (2018). <https://doi.org/10.1007/s11269-017-1805-4>

⁸ Raportul special nr. 33 din 2018, Combaterea deșertificării în UE: o amenințare din ce în ce mai mare, care impune acțiuni suplimentare, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_33/SR_DESERTIFICATION_RO.pdf

Pe lângă acestea, **legea adoptată de Camera Deputaților este o cu totul altă lege decât cea adoptată de către Senat.**

În considerarea tuturor argumentelor expuse, vă solicităm respectuos **admiterea prezentei obiecții de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea art. 561 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (PL-x nr. 132/2022).**

ANEXE

- PL-x nr. 132/2022, în forma adoptată de Camera Deputaților, pentru promulgare;
- Hotărârea civilă nr. 1402/2020 în dosarul nr. 4315/2/2019, Curtea de Apel București;
- Hotărârea civilă nr. 5378/2017 în dosarul nr. 10058/3/2017, Curtea de Apel București.